2024/397

2024.1.29.

A BIZOTTSÁG (EU) 2024/397 FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ RENDELETE

(2023. október 20.)

az 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a stresszforgatókönyvi kockázati mérték kiszámítását meghatározó szabályozástechnikai standardok tekintetében való kiegészítéséről

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a hitelintézetekre vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról szóló, 2013. június 26-i 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([1]) és különösen annak 325bk. cikke (3) bekezdésének negyedik albekezdésére,

mivel:

(1) A nem modellezhető kockázati tényezőkre alkalmazandó, szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyvek kidolgozását szolgáló módszereknek az uniós intézmények közötti egyenlő versenyfeltételek biztosítása és a szabályozási arbitrázs minimalizálása érdekében a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság (BCBS) által 2019 januárjában elfogadott nemzetközi standardokon (bázeli keretrendszer) kell alapulniuk, és figyelembe kell venniük a nem modellezhető kockázati tényezőkre vonatkozó szavatolótőke-követelmények lényegességét. Ezért konkrét és részletes módszereket kell megállapítani a nem modellezhető kockázati tényezőkre alkalmazandó, szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyvek kidolgozásához.

(2) A nem modellezhető kockázati tényezők jövőbeli sokkjainak meghatározásához rendelkezésre álló megfigyelési adatok minősége és mennyisége jelentősen eltérhet az egyes nem modellezhető kockázati tényezők tekintetében. Ezért biztosítani kell, hogy a szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyvek az esetek széles körét lefedjék. Szükséges ezért olyan alternatív módszerekről rendelkezni, amelyeket az intézmények az egyes nem modellezhető kockázati tényezők tekintetében rendelkezésre álló megfigyelési adatok minőségétől és mennyiségétől függően alkalmazhatnak. Az intézményeknek a számítások során figyelembe kell venniük továbbá, hogy kevesebb rendelkezésre álló adat esetén nagyobb a szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyvek meghatározásához használt becslések vagy értékek bizonytalansága, és ezért óvatosabbnak kell lenniük.

(3) Pontosságára tekintettel indokolt, hogy a valamely nem modellezhető kockázati tényezőre alkalmazandó, szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyv meghatározására szolgáló egyik módszer az azon veszteségekre vonatkozó várható többletveszteség mértékének közvetlen kiszámítása legyen, amelyek akkor következnének be, ha a sokk a vonatkozó stresszidőszakban megfigyelt historikus szinteken érné az adott nem modellezhető kockázati tényezőt. Ez a módszer azonban egyfelől csak akkor nyújt megbízható eredményeket, ha az intézmény jelentős mennyiségű adattal rendelkezik az adott stresszidőszakról, másfelől számításigényes, mivel minden kockázati tényező esetében sok veszteségszámítást kell elvégezni. Szükséges ezért egy olyan alternatív módszerről is rendelkezni, amely lényegesen kevesebb veszteségszámítást igényel, és lépcsős megközelítést alkalmaz. Ezen alternatív módszer szerint az intézményeknek először ki kell számítaniuk a várható többletveszteség azon mértékét, amely a nem modellezhető kockázati tényező tekintetében megfigyelt hozamokból adódik, majd ki kell számítaniuk azt a veszteséget, amely a kockázati tényezőnek a várható többletveszteség ezen mértékével azonosított mozgásából adódik. E lépcsős megközelítésnek alkalmazhatónak kell lennie arra a konkrét esetre is, amikor az adott nem modellezhető kockázati tényezőre vonatkozó megfigyelések száma az érintett stresszidőszakban nem elegendő pontos és prudens becslések meghatározásához. Mivel ilyen helyzet várhatóan csak ritkán áll elő, kezeléséhez célszerű olyan módszerekre támaszkodni, amelyeket az intézmények olyan nem modellezhető kockázati tényezők esetében alkalmaznak, amelyekre vonatkozóan több megfigyelési adattal rendelkeznek, vagy lehetőség szerint célszerű az alternatív sztenderd módszert használni.

([1]) HL L 176., 2013.6.27., 1. o.

(4) A bázeli keretrendszer előírja, hogy a nem modellezhető kockázati tényezőkre vonatkozó piaci kockázati szavatolótőke-követelményeket olyan stresszidőszakra kell kalibrálni, amely az ugyanabba a tág kockázatitényező-kategóriába tartozó összes nem modellezhető kockázati tényező esetében azonos. A szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyveknek az említett azonosított időszakban megfigyelt adatok alapján való meghatározásához az intézményeknek az azonosított stresszidőszak tekintetében adatokat kell gyűjteniük a nem modellezhető kockázati tényezőkről.

(5) Annak érdekében, hogy az intézmények EU-szerte harmonizált módon számítsák ki a stresszforgatókönyvi kockázati mértékeket, elő kell írni, hogy az intézményeknek milyen módon kell azonosítaniuk a stresszidőszakot. Az előírt módoknak arányosnak kell lenniük a céllal, nem lehetnek túlzottan számításigényesek, és nem alapulhatnak konkrét árazási módszer alkalmazásán. A 2007–2008-as globális pénzügyi válság jelentős stresszhelyzetet idézett elő a pénzügyi rendszerben. Indokolt ezért, hogy az azonosítandó stresszidőszak kezdete ne essen 2007. január 1. utánra. Annak biztosítása érdekében, hogy a stresszidőszak releváns maradjon az intézmény kereskedési portfóliója szempontjából, az intézményeknek rendszeresen felül kell vizsgálniuk ezt a stresszidőszakot. Az intézményekre nehezedő adminisztratív terhek csökkentése érdekében azonban célszerű csak azt előírni, hogy a felülvizsgálat legalább a megfelelő felügyeleti adatszolgáltatással azonos negyedéves gyakoriságot kövesse.

(6) A bázeli keretrendszer előírja, hogy az intézményeknek kockázatmérési modelljük árazási módszereit alkalmazva kell meghatározniuk a szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyveket, mivel ezeket a módszereket alkalmazzák az utótesztelés és az eredményvizsgálat keretében. Előfordulhatnak olyan jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyvek, amelyeknél ezek az árazási módszerek egyes pénzügyi instrumentumok vagy tőzsdei áruk tekintetében nem alkalmasak a megfelelő veszteség meghatározására. Az intézményeknek ilyen esetben egy prudenciális szempontból megbízható megoldást kell választaniuk, és azt csak az árazási problémával érintett instrumentumokra szabad alkalmazniuk. Az intézmény ilyen esetekben alkalmazott megoldásai semmilyen módon nem befolyásolhatják az (EU) 2022/2059 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletben ([2]) meghatározott utótesztelés eredményeit és az ugyanott meghatározott eredményvizsgálati követelményeket.

(7) Az 575/2013/EU rendelet 325bk. cikke (3) bekezdésének második albekezdése előírja, hogy a nem modellezhető kockázati tényező piaci kockázatához kapcsolódó szavatolótőke-követelmény szintjének ugyanolyan magasnak kell lennie, mint a szóban forgó kockázati tényezőre vonatkozó, az említett rendelet 325bb. cikke szerinti várható többletveszteség mértékének, vagyis a stresszidőszakban várható többletveszteségnek 97,5 %-os konfidenciaszint mellett. A várható többletveszteség mértékének meghatározásához használt statisztikai becsléseket és paramétereket ezért úgy kell megállapítani, hogy teljesüljön ez a konfidenciaszint.

(8) A bázeli keretrendszer szerint a szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó szabályozói forgatókönyvnek annak kell lennie, amelyben a nem modellezhető kockázati tényező változása maximális veszteséget eredményezhet. Ezért meg kell határozni, hogy az intézményeknek mit kell maximális veszteségnek tekinteniük azokban az esetekben, amikor a maximális veszteség nem véges.

(9) A bázeli keretrendszerrel való összhang biztosítása érdekében az intézmények számára lehetővé kell tenni, hogy több nem modellezhető kockázati tényezőre vonatkozóan egyetlen stresszforgatókönyvi kockázati mértéket számítsanak ki, ha ezek a nem modellezhető kockázati tényezők egy görbe vagy felület részét képezik, valamint ugyanabba az (EU) 2022/2060 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletben ([3]) meghatározott nem modellezhető kategóriába tartoznak, és ha az intézmények e kockázati tényezők modellezhetőségét az említett felhatalmazáson alapuló rendelet szerinti sztenderd kategorizálási módszerrel értékelték. Az intézmények számára ezért csak e feltételek mellett szabad lehetővé tenni, hogy több nem modellezhető kockázati tényezőre vonatkozóan egyetlen stresszforgatókönyvi kockázati mértéket számítsanak ki.

([2]) A Bizottság (EU) 2022/2059 felhatalmazáson alapuló rendelete (2022. június 14.) az 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az 575/2013/EU rendelet 325bf. és 325bg. cikke szerinti utótesztelési és eredményvizsgálati követelmények technikai részleteit meghatározó szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről (HL L 276., 2022.10.26., 47. o.).

([3]) A Bizottság (EU) 2022/2060 felhatalmazáson alapuló rendelete (2022. június 14.) az 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a kockázati tényezők belső modellen alapuló módszer szerinti modellezhetőségének az említett rendelet 325be. cikkének (3) bekezdése szerinti értékelésére vonatkozó kritériumokat, és az említett értékelés gyakoriságát meghatározó szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről (HL L 276., 2022.10.26., 60. o.).

(10) Annak biztosítása érdekében, hogy a nem modellezhető kockázati tényezőkre vonatkozó szavatolótőke-követelmények megfeleljenek az intézmények kockázati profiljának, az intézményeknek a stresszforgatókönyvi kockázati mérték összesítésében indokolt figyelembe venniük azokat a kockázatokat, amelyeket még nem vettek figyelembe a szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyv meghatározásakor, beleértve a nem modellezhető kockázati tényezők likviditási horizontját is. Az egyenlő versenyfeltételek biztosítása érdekében a stresszforgatókönyvi kockázati mértékeket a bázeli keretrendszerben elfogadott összesítési képlet alkalmazásával kell összesíteni.

(11) Ez a rendelet az Európai Bankhatóság által a Bizottsághoz benyújtott szabályozástechnikai standardtervezeteken alapul.

(12) Az Európai Bankhatóság nyilvános konzultációt folytatott az e rendelet alapját képező szabályozástechnikai standardtervezetekről, elemezte az ezzel összefüggésben felmerülő lehetséges költségeket és hasznot, és kikérte az 1093/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ([4]) 37. cikkével összhangban létrehozott Banki Érdekképviseleti Csoport tanácsát,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. FEJEZET

A SZÉLSŐSÉGES JÖVŐBELI SOKKRA VONATKOZÓ FORGATÓKÖNYVEK KIDOLGOZÁSA ÉS ALKALMAZÁSA

1. cikk

A szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyvek kidolgozása és alkalmazása a kockázati tényezők szintjén

Az intézmények a nem modellezhető kockázati tényezőkre alkalmazandó, szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyveket az alábbi módszerek valamelyikének használatával dolgozzák ki:

a) a 2. cikkben meghatározott közvetlen módszer, feltéve, hogy az alábbi feltételek mindegyike teljesül:

   i. az érintett intézményeknek kritériumokkal rendelkeznek annak megállapítására, hogy az a) pontban említett közvetlen módszert vagy a b) pontban említett lépcsős módszert kell-e használni, és ezek a kritériumok időben következetesek;

   ii. az a) pont i. alpontjának alkalmazásában az intézmények indokolással együtt dokumentálják, ha az a) pontban említett közvetlen módszerről áttérnek a b) pontban említett lépcsős módszerre, és fordítva;

   iii. az intézmények a belső nyomon követés céljából a piaci kockázathoz kapcsolódó szavatolótőke-követelmények minden egyes adatszolgáltatási vonatkozási időpontja előtt 20 munkanapon át napi rendszerességgel a b) pontban említett lépcsős módszerrel összhangban azonosítják a szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyvet;

   iv. a 2. cikk (1) bekezdése a) pontjának iii. alpontjában említett veszteségidősorban a veszteségek száma legalább 200;

b) a 3. cikkben meghatározott lépcsős módszer.

2. cikk

Közvetlen módszer – nem modellezhető kockázati tényezők

(1) A közvetlen módszer szerint az intézmények a következő lépéseket alkalmazzák a következő sorrendben:

a) az alábbiak szerint meghatároznak egy veszteségidősort:

   i. a 3. cikkel összhangban meghatározzák a nem modellezhető kockázati tényező 10 munkanapos hozamidősorát a 12. cikkel összhangban meghatározott stresszidőszak tekintetében;

([4]) Az Európai Parlament és a Tanács 1093/2010/EU rendelete (2010. november 24.) az európai felügyeleti hatóság (Európai Bankhatóság) létrehozásáról, a 716/2009/EK határozat módosításáról és a 2009/78/EK bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 331., 2010.12.15., 12. o.).

ii. a nem modellezhető kockázati tényező értékére az i. alpont szerint meghatározott 10 munkanapos hozamidősor hozamainak megfelelő sokkokat alkalmazzák;

iii. meghatározzák a veszteségidősort, azon veszteségek kiszámításával, amelyek akkor következnének be, ha a nem modellezhető kockázati tényező a ii. pont szerint kapott értékeket venné fel;

b) az a) pont szerint kapott veszteségidősor tekintetében a 11. cikk (2) bekezdésével összhangban kiszámítják a jobboldali várható többletveszteség becslését.

(2) Az első bekezdésben meghatározott eljárást követve a nem modellezhető kockázati tényezőre alkalmazandó, szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyvnek az a sokk felel meg, amely az (1) bekezdés b) pontjában említett becsléssel megegyező veszteséget eredményez.

3. cikk

Lépcsős módszer – nem modellezhető kockázati tényezők

(1) A lépcsős módszer szerint az intézmények a következő lépéseket alkalmazzák a következő sorrendben:

a) a 7. cikkel összhangban meghatározzák a nem modellezhető kockázati tényező 10 munkanapos hozamidősorát a 12. cikkel összhangban meghatározott stresszidőszak tekintetében;

b) az a) pontban említett 10 munkanapos hozamidősorból meghatároznak egy felfelé és egy lefelé kalibrált sokkot az alábbiaknak megfelelően:

i. a 8. cikk szerinti historikus módszerrel, ha az e bekezdés a) pontjában említett 10 munkanapos hozamidősorban a hozamok száma legalább 200;

ii. a 9. cikk szerinti aszimmetrikus szigmamódszerrel, ha az e bekezdés a) pontjában említett 10 munkanapos hozamidősorban a hozamok száma 200-nál kevesebb, de legalább 12;

iii. a 10. cikk szerinti tartalékmódszerrel, ha az e bekezdés a) pontjában említett 10 munkanapos hozamidősorban a hozamok száma 12-nél kevesebb;

c) az intézmények a következő sémában szereplő minden egyes sokk esetében kiszámítják azt a veszteséget, amely akkor következik be, ha az adott sokkot alkalmazzák a nem modellezhető kockázati tényezőre:

$$grid = \left\{\tfrac{4}{5}\times CS_{\text{down}},\ CS_{\text{down}},\ \tfrac{4}{5}\times CS_{\text{up}}, CS_{\text{up}}\right\}$$

ahol:

– CS_{down} a b) pont szerint meghatározott lefelé kalibrált sokk,

– CS_{up} a b) pont szerint meghatározott felfelé kalibrált sokk.

(2) A nem modellezhető kockázati tényezőre alkalmazandó, szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyvnek az a sokk felel meg, amely az (1) bekezdés c) pontja szerinti sémában szereplő sokkok közül a legmagasabb veszteséget eredményezi.

4. cikk

A szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyvek kidolgozása és alkalmazása a sztenderd kategóriák szintjén

Ha az intézmények több nem modellezhető kockázati tényezőre vonatkozóan egyetlen stresszforgatókönyvi kockázati mértéket számítanak ki, akkor az azon nem modellezhető sztenderd kategóriára alkalmazandó, szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyvet, amelybe az (EU) 2022/2060 felhatalmazáson alapuló rendeletnek megfelelően az említett kockázati tényezők tartoznak, az alábbi módszerek valamelyikének alkalmazásával határozzák meg:

a) az 5. cikkben meghatározott közvetlen módszer, feltéve, hogy az alábbi feltételek mindegyike teljesül:

   i. az intézmények kritériumokat határoztak meg annak megállapítására, hogy az 5. cikkben említett közvetlen módszert vagy a 6. cikkben említett lépcsős módszert alkalmazzák-e, és ezek a kritériumok időben következetesek;

   ii. az a) pont i. alpontjának alkalmazásában az intézmények indokolással együtt dokumentálják, ha a közvetlen módszerről áttérnek a lépcsős módszerre, és fordítva;

   iii. az intézmények a közvetlen módszer kiegészítéseként a piaci kockázathoz kapcsolódó szavatolótőke-követelmények minden egyes adatszolgáltatási vonatkozási időpontja előtt 20 munkanapon át napi rendszerességgel a b) pontban említett lépcsős módszerrel összhangban azonosítják a szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyvet;

   iv. az 5. cikk (1) bekezdése a) pontjának iv. alpontjában említett veszteségidősorban a veszteségek száma legalább 200;

b) a 6. cikkben meghatározott lépcsős módszer.

5. cikk

Közvetlen módszer – nem modellezhető sztenderd kategóriák

(1) A közvetlen módszernek a nem modellezhető sztenderd kategóriákba tartozó nem modellezhető kockázati tényezőkre történő alkalmazásakor az intézmények a következő lépéseket alkalmazzák a következő sorrendben:

a) az alábbiak szerint meghatároznak egy veszteségidősort:

   i. a 7. cikkel összhangban meghatározzák a nem modellezhető kategórián belüli minden egyes nem modellezhető kockázati tényező 10 munkanaposhoz legközelebbi hozamidősorát a 12. cikkel összhangban meghatározott stresszidőszak tekintetében;

   ii. az i. ponttal összhangban kapott minden egyes idősorból eltávolítják azokat az értékeket, amelyek olyan időpontoknak felelnek meg, amelyek tekintetében nem minden idősor tartalmaz hozamot;

   iii. a nem modellezhető kategórián belüli minden egyes nem modellezhető kockázati tényező tekintetében a kockázati tényező értékére a ii. alpont szerint kapott megfelelő hozamidősorok hozamainak megfelelő sokkokat alkalmazzák;

   iv. meghatározzák a veszteségidősort a iii. alpont szerint kapott idősorok értékeinek megfelelő minden egyes dátum tekintetében, azon veszteségek kiszámításával, amelyek akkor következnének be, ha a nem modellezhető kategórián belüli nem modellezhető kockázati tényezők a ii. pont szerint kapott értékeket vennék fel;

b) az e bekezdés a) pontja szerint kapott veszteségidősor tekintetében a 11. cikk (2) bekezdésével összhangban kiszámítják a jobboldali várható többletveszteség becslését.

(2) A nem modellezhető kategóriára alkalmazandó, szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyvnek az a sokkforgatókönyv felel meg, amely a jobboldali várható többletveszteségnek az (1) bekezdés b) pontjával összhangban kapott becslésével megegyező veszteséget eredményez.

6. cikk

Lépcsős módszer – nem modellezhető sztenderd kategóriák

(1) A lépcsős módszernek a nem modellezhető sztenderd kategóriákba tartozó nem modellezhető kockázati tényezőkre történő alkalmazásakor az intézmények a szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyv meghatározásához a következő lépéseket alkalmazzák a következő sorrendben:

a) a 7. cikkel összhangban meghatározzák a nem modellezhető sztenderd kategórián belüli minden egyes nem modellezhető kockázati tényező 10 munkanapos hozamidősorát a 12. cikkel összhangban meghatározott stresszidőszak tekintetében;

b) a nem modellezhető sztenderd kategórián belüli minden egyes nem modellezhető kockázati tényező a) pontban említett 10 munkanapos megfelelő hozamidősorából meghatároznak egy felfelé és egy lefelé kalibrált sokkot az alábbiaknak megfelelően:

i. a 8. cikk szerinti historikus módszerrel, ha a nem modellezhető kategórián belüli minden egyes nem modellezhető kockázati tényező e bekezdés a) pontjában említett 10 munkanapos megfelelő hozamidősorában a hozamok száma legalább 200;

ii. a 9. cikk szerinti aszimmetrikus szigmamódszerrel, ha nem teljesül a historikus módszer alkalmazásának az e bekezdés b) pontjának i. alpontjában meghatározott feltétele, és ha a nem modellezhető kategórián belüli minden egyes nem modellezhető kockázati tényező e bekezdés a) pontjában említett megfelelő 10 munkanapos hozamidősorában a hozamok száma legalább 12;

iii. a 10. cikk szerinti tartalékmódszerrel, ha a nem modellezhető kategórián belül van legalább egy olyan nem modellezhető kockázati tényező, amelynek az e bekezdés a) pontjában említett 10 munkanapos hozamidősorában a hozamok száma 12-nél kevesebb;

c) kiszámítják mindkét alábbi tényezőt:

i. az olyan forgatókönyvnek megfelelő veszteség, amelyben a b) pont szerint meghatározott, megfelelő felfelé kalibrált sokk és a β paraméter szorzatát alkalmazzák a nem modellezhető kategórián belüli minden egyes kockázati tényezőre;

ii. az olyan forgatókönyvnek megfelelő veszteség, amelyben a b) pont szerint meghatározott megfelelő lefelé kalibrált sokk és a β paraméter szorzatát alkalmazzák a nem modellezhető kategórián belüli minden egyes kockázati tényezőre.

A c) pont alkalmazásában az intézmények a β paraméter két értékével szorozzák meg a felfelé és lefelé kalibrált sokkokat: $\beta = 1$ és $\beta = \frac{1}{5}$.

(2) A nem modellezhető sztenderd kategóriára alkalmazandó, szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyvnek az a sokkforgatókönyv felel meg, amely az (1) bekezdés c) pontjával összhangban számított veszteségek közül a legmagasabb veszteséget eredményezi.

7. cikk

A 10 munkanapos hozamidősorok meghatározása

(1) Az intézmények egy adott nem modellezhető kockázati tényező stresszidőszaki 10 munkanapos hozamidősorának meghatározásához a következő lépéseket alkalmazzák a következő sorrendben:

a) meghatározzák a nem modellezhető kockázati tényezőre vonatkozó stresszidőszaki megfigyelések idősorát, amelyben munkanaponként csak egy, tényleges piaci adatokon alapuló megfigyelést vesznek figyelembe;

b) az a) pontban említett idősort meghosszabbítják a stresszidőszakot követő 20 munkanapos időszakon belül rendelkezésre álló megfigyelésekkel; ha a stresszforgatókönyvi kockázati mérték számításának vonatkozási időpontja a stresszidőszak végét követő 20 munkanapon belül van, az intézmények azokat a megfigyeléseket veszik figyelembe, amelyek a stresszidőszak végétől a vonatkozási időpontig rendelkezésre állnak;

c) az intézmények minden olyan D_t időpont tekintetében, amelyre vonatkozóan az a) pont szerinti idősor megfigyelést tartalmaz – az utolsó megfigyelés kivételével –, meghatározzák azt a D_t időpont utáni $D_{t'}$ időpontot a b) pontban említett meghosszabbított idősor megfigyelést tartalmazó időpontjai közül, amely minimalizálja a következő értéket:

$$v = \left| \frac{10 \text{ business } days}{D_{t'} - D_t} - 1 \right|$$

ahol:

– D_t az az időpont, amelyre vonatkozóan az a) pont szerinti idősor megfigyelést tartalmaz, az utolsó megfigyelés kivételével,

– $D_{t'}$ egy D_t utáni időpont, amelyre vonatkozóan a b) pontban említett meghosszabbított idősor megfigyelést tartalmaz,

– a $D_{t'} - D_t$isexpressed i különbség munkanapokban értendő;

d) minden olyan D_t időpont tekintetében, amelyre vonatkozóan az a) pont szerinti idősor megfigyelést tartalmaz – az utolsó megfigyelés kivételével –, meghatározzák a megfelelő 10 munkanapos hozamot, oly módon, hogy meghatározzák a nem modellezhető kockázati tényező hozamát a D_t megfigyelési időpont és a c) pont szerinti *v* értéket minimalizáló $D_{t'}$ időpont közötti időszakban, amelyet ezt követően egy 10 munkanapos hozam kiszámítása érdekében kiigazítanak, úgy, hogy azt megszorozzák a $\sqrt{\frac{10 \text{ business days}}{D_{t'} - D_t}}$ értékkel.

Ha a c) pont alkalmazásában egynél több olyan dátum van, amely esetében az érték minimalizált, a $D_{t'}$ időpont az említett értéket minimalizáló időpontok közül a legkésőbbi.

(2) Az (1) bekezdés a) pontjában említett idősornak legalább az 575/2013/EU rendelet 325bc. cikkében említett jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyvek kalibrálásához használt megfigyeléseket tartalmaznia kell, ha az említett kockázati tényezőt korábban az említett rendelet 325be. cikkével összhangban modellezhetőnek értékelték.

8. cikk

Lefelé és felfelé kalibrált sokk a historikus módszer alapján

(1) A historikus módszer szerint az intézmények a lefelé kalibrált sokkot a következő képlettel határozzák meg a nem modellezhető kockázati tényező 10 munkanapos hozamidősorából:

$$\textit{downward calibrated shock} = \widehat{\mathrm{ES}}_{\mathrm{Left}}(\textit{Ret}) \times \left(0,95 + \frac{1}{\sqrt{N - 1,5}}\right)$$

ahol:

– *Ret* a nem modellezhető kockázati tényező 10 munkanapos hozamidősora,

– $\widehat{\mathrm{ES}}_{\mathrm{Left}}(\textit{Ret})$ a *Ret* idősor baloldali várható többletveszteségének becslése a 11. cikk (1) bekezdése szerint kiszámítva,

– *N* a hozamok száma a *Ret* idősorban.

(2) Az intézmények a felfelé kalibrált sokkot a historikus módszer szerint a következő képlettel határozzák meg a nem modellezhető kockázati tényező 10 munkanapos hozamidősorából:

$$\textit{upward calibrated shock} = \widehat{\mathrm{ES}}_{\mathrm{Right}}(\textit{Ret}) \times \left(0,95 + \frac{1}{\sqrt{N - 1,5}}\right)$$

ahol:

– *Ret* a nem modellezhető kockázati tényező 10 munkanapos hozamidősora,

– $\widehat{\mathrm{ES}}_{\mathrm{Right}}(\textit{Ret})$ a *Ret* idősor jobboldali várható többletveszteségének becslése a 11. cikk (2) bekezdése szerint kiszámítva,

– *N* a hozamok száma a *Ret* idősorban.

9. cikk

Lefelé és felfelé kalibrált sokk az aszimmetrikus szigmamódszer alapján

Az aszimmetrikus szigmamódszer szerint az intézmények a lefelé és a felfelé kalibrált sokknak a nem modellezhető kockázati tényező 10 munkanapos hozamidősorából való meghatározásához a következő lépéseket alkalmazzák a következő sorrendben:

a) meghatározzák az idősoron belüli hozamok mediánját, és az idősorhoz tartozó 10 munkanapos hozamokat a következő két részhalmazra bontják:

i. a mediánnál nem nagyobb értékű 10 munkanapos hozamok részhalmaza;

ii. a mediánnál nagyobb értékű 10 munkanapos hozamok részhalmaza;

b) az a) pontban említett minden egyes részhalmaz tekintetében kiszámítják a részhalmaz 10 munkanapos hozamainak számtani átlagát;

c) meghatározzák a lefelé kalibrált sokkot a következő képlet szerint:

downward calibrated shock

$$= \left(- \widehat{\mu}_{Ret \leq m} + C_{ES} \times \sqrt{\frac{1}{N_{\text{down}} - 1,5} \times \sum_{i=1,\, Ret_i \leq m}^{N} (Ret_i - \widehat{\mu}_{Ret \leq m})^2} \right) \times \left(0,95 + \frac{1}{\sqrt{N_{\text{down}} - 1,5}} \right)$$

ahol:

– *Ret* a nem modellezhető kockázati tényező 10 munkanapos hozamidősora,

– Ret_i az i-edik hozam a *Ret* 10 munkanapos hozamidősorban,

– *m* a *Ret* 10 munkanapos hozamidősor mediánja,

– $\widehat{\mu}_{Ret \leq m}$ az a) pont i. alpontjának megfelelően azonosított részhalmaz 10 munkanapos hozamainak a b) ponttal összhangban kiszámított számtani átlaga,

– N_{down} az a) pont i. alpontja szerint meghatározott részhalmaz 10 munkanapos hozamainak száma,

– *N* a hozamok száma a *Ret* 10 munkanapos hozamidősorban,

– $C_{ES} = 3$;

d) meghatározzák a felfelé kalibrált sokkot a következő képlet szerint:

upward calibrated shock

$$= \left(\widehat{\mu}_{Ret > m} + C_{ES} \times \sqrt{\frac{1}{N_{\text{up}} - 1,5} \times \sum_{i=1,\, Ret_i > m}^{N} (Ret_i - \widehat{\mu}_{Ret > m})^2} \right) \times \left(0,95 + \frac{1}{\sqrt{N_{\text{up}} - 1,5}} \right)$$

ahol:

– *Ret* a nem modellezhető kockázati tényező 10 munkanapos hozamidősora,

– Ret_i az i-edik hozam a *Ret* 10 munkanapos hozamidősorban,

– *m* a *Ret* 10 munkanapos hozamidősor mediánja,

– $\widehat{\mu}_{Ret > m}$ az a) pont ii. alpontjának megfelelően meghatározott részhalmaz 10 munkanapos hozamainak a b) ponttal összhangban kiszámított számtani átlaga,

– N_{up} az a) pont ii. alpontja szerint meghatározott részhalmaz hozamainak száma,

– *N* a hozamok száma a *Ret* 10 munkanapos hozamidősorban,

– $C_{ES} = 3$.

10. cikk

Lefelé és felfelé kalibrált sokk a tartalékmódszer alapján

(1) A tartalékmódszer szerint az intézmények a lefelé és felfelé kalibrált sokknak a nem modellezhető kockázati tényező 10 munkanapos hozamidősorából való meghatározásához az e cikkben meghatározott módok egyikét alkalmazzák.

(2) Ha a nem modellezhető kockázati tényező az 575/2013/EU rendelet harmadik része IV. címe 1a. fejezete 3. szakaszának 1. alszakaszában meghatározott kockázati tényezők közé tartozik, akkor az intézmények a lefelé és a felfelé kalibrált sokk meghatározásához a következő lépéseket alkalmazzák a következő sorrendben:

a) azonosítják az adott kockázati tényezőhöz az 575/2013/EU rendelet harmadik része IV. címének 1a. fejezetével összhangban hozzárendelt kockázati súlyt;

b) ezt a kockázati súlyt megszorozzák a $1{,}15\times\sqrt{\frac{10}{LH}}$ értékkel

ahol:

– *LH* a nem modellezhető kockázati tényező likviditási horizontja az 575/2013/EU rendelet 325bd. cikke szerint;

c) a lefelé és felfelé kalibrált sokk a b) pont eredménye.

(3) Ha a nem modellezhető kockázati tényező egy görbe vagy egy felület pontja, és az 575/2013/EU rendelet harmadik része IV. címe 1a. fejezete 3. szakaszának 1. alszakaszában meghatározott kockázati tényezőktől csak a lejárati dimenzió tekintetében tér el, akkor az intézmények a lefelé és felfelé kalibrált sokkok meghatározásához a következő lépéseket alkalmazzák a következő sorrendben:

a) az 575/2013/EU rendelet harmadik része IV. címe 1a. fejezete 3. szakaszának 1. alszakaszában meghatározott azon kockázati tényezők közül, amelyek csak a lejárati dimenzióban térnek el a nem modellezhető kockázati tényezőtől, azonosítják azt a kockázati tényezőt, amely a lejárati dimenzió tekintetében a legközelebb áll a nem modellezhető kockázati tényezőhöz;

b) azonosítják az a) ponttal összhangban meghatározott kockázati tényezőhöz az 575/2013/EU rendelet harmadik része IV. címének 1a. fejezetével összhangban hozzárendelt kockázati súlyt;

c) ezt a kockázati súlyt megszorozzák a $1{,}15\times\sqrt{\frac{10}{LH}}$ értékkel

ahol:

– *LH* a nem modellezhető kockázati tényező likviditási horizontja az 575/2013/EU rendelet 325bd. cikke szerint;

d) a lefelé és felfelé kalibrált sokk a c) pont eredménye.

(4) Ha a nem modellezhető kockázati tényező nem felel meg a (2) és (3) bekezdésben meghatározott feltételeknek, akkor az intézmények a megfelelő lefelé és felfelé kalibrált sokkok meghatározásához kiválasztanak egy, az (5) bekezdésben meghatározott feltételeknek megfelelő kockázati tényezőt, és arra a (6) bekezdésben meghatározott módszert alkalmazzák.

(5) A (4) bekezdéssel összhangban kiválasztandó kockázati tényező megfelel a következő feltételek mindegyikének:

a) ugyanabba az 575/2013/EU rendelet 325bd. cikkében említett tág kockázatitényező-kategóriába és tág kockázatitényező-alkategóriába tartozik, mint a nem modellezhető kockázati tényező;

b) ugyanolyan jellegű, mint a nem modellezhető kockázati tényező;

c) a nem modellezhető kockázati tényezőtől csak olyan jellemzők tekintetében tér el, amelyek még stresszhelyzetben sem vezetnek a nem modellezhető kockázati tényező volatilitásának alulbecsléséhez;

d) a (6) bekezdés a) pontjában említett 10 munkanapos hozamidősora legalább 12 hozamot tartalmaz.

(6) A (4) bekezdésben említett módszer szerint az intézmények a következő lépéseket alkalmazzák a következő sorrendben:

a) az intézmények a 7. cikkel összhangban meghatározzák a kiválasztott kockázati tényező 10 munkanapos hozamidősorát a 12. cikkel összhangban meghatározott stresszidőszak tekintetében;

b) az intézmények meghatározzák a kiválasztott kockázati tényezőre vonatkozó lefelé és felfelé kalibrált sokkokat az alábbiaknak megfelelően:

i. a 8. cikk szerinti historikus módszerrel, ha a kiválasztott kockázati tényező e bekezdés a) pontjában említett 10 munkanapos hozamidősorában a hozamok száma legalább 200;

ii. a 9. cikk szerinti aszimmetrikus szigmamódszerrel, ha a kiválasztott kockázati tényező e bekezdés a) pontjában említett 10 munkanapos hozamidősorában a hozamok száma 200-nál kevesebb;

c) az intézmények a nem modellezhető kockázati tényező lefelé kalibrált sokkjának meghatározásához a kiválasztott kockázati tényező b) pont szerint meghatározott lefelé irányuló sokkját megszorozzák a $1{,}35/\left(0{,}95+\frac{1}{\sqrt{N_{\text{other}}^{\text{down}}-1{,}5}}\right)$ értékkel

ahol:

– $N_{\text{other}}^{\text{down}}$ az alábbiak egyike, attól függően, hogy a b) ponttal összhangban mely módszert választották a kiválasztott kockázati tényező lefelé kalibrált sokkjának meghatározására:

i. ha az intézmény a historikus módszert használta a kiválasztott kockázati tényező lefelé kalibrált sokkjának meghatározására, akkor a kiválasztott kockázati tényező a) pontban említett 10 munkanapos hozamidősorában szereplő hozamok száma;

ii. ha az intézmény az aszimmetrikus szigmamódszert használta a kiválasztott kockázati tényező lefelé kalibrált sokkjának meghatározására, akkor a 9. cikk (1) bekezdése a) pontjának i. alpontja szerint meghatározott részhalmazban szereplő hozamok száma;

d) az intézmények a nem modellezhető kockázati tényező felfelé kalibrált sokkjának meghatározásához a kiválasztott kockázati tényező b) pont szerint meghatározott felfelé irányuló sokkját megszorozzák a $1{,}35/\left(0{,}95+\frac{1}{\sqrt{N_{\text{other}}^{\text{up}}-1{,}5}}\right)$ értékkel

ahol:

– $N_{\text{other}}^{\text{up}}$ az alábbiak egyike, attól függően, hogy a b) ponttal összhangban mely módszert választották a kiválasztott kockázati tényező felfelé kalibrált sokkjának meghatározására:

i. ha az intézmény a historikus módszert használta a kiválasztott kockázati tényező felfelé kalibrált sokkjának meghatározására, akkor a kiválasztott kockázati tényező a) pontban említett 10 munkanapos hozamidősorában szereplő hozamok száma;

ii. ha az intézmény az aszimmetrikus szigmamódszert használta a kiválasztott kockázati tényező felfelé kalibrált sokkjának meghatározására, akkor a 9. cikk (1) bekezdése a) pontjának ii. alpontja szerint meghatározott részhalmazban szereplő hozamok száma.

(7) A (6) bekezdés b) pontjának i. és ii. alpontjától eltérve, ha az intézmények a nem modellezhető sztenderd kategórián belüli összes nem modellezhető kockázati tényezőre a (4) bekezdésben említett módszert alkalmazzák, akkor az összes megfelelő kiválasztott kockázati tényező felfelé és lefelé irányuló sokkját az alábbiak egyikének megfelelően határozzák meg:

a) a 8. cikk szerinti historikus módszerrel, ha a (6) bekezdés a) pontjában említett 10 munkanapos hozamidősorban a hozamok száma legalább 200 minden kiválasztott kockázati tényező tekintetében;

b) a 9. cikk szerinti aszimmetrikus szigmamódszerrel, ha nem teljesül a historikus módszer alkalmazásának az e bekezdés a) pontjában említett feltétele.

11. cikk

A várható többletveszteség becslőfüggvényei

(1) Az intézmények az *X* idősor baloldali várható többletveszteségének becslését a következő képlettel számítják ki:

$$\widehat{\mathrm{ES}}_{\mathrm{Left}}(X) = \frac{-1}{\alpha \times N} \times \{ \sum_{i=1}^{[\alpha \cdot N]} X_{(i)} + (\alpha \times N - [\alpha \times N]) \times X_{([\alpha \times N]+1)} \}$$

ahol:

– N a megfigyelések száma az idősorban,

– α = 2,5 %,

– $[\alpha \times N]$ az $\alpha \times N$ szorzat egész számú része,

– $X_{(i)}$ az i-edik legkisebb megfigyelés az *X* idősorban.

(2) Az intézmények az *X* idősor jobboldali várható többletveszteségének becslését a következő képlettel számítják ki:

$$\widehat{\mathrm{ES}}_{\mathrm{Right}}(X) = \widehat{\mathrm{ES}}_{\mathrm{Left}}(-X)$$

ahol:

– $\widehat{\mathrm{ES}}_{\mathrm{Left}}(-X)$ a $-X$ idősor baloldali várható többletveszteségének becslése az (1) bekezdés szerint kiszámítva.

12. cikk

A stresszidőszak meghatározása

(1) Az intézmények a tág kockázatitényező-kategóriába tartozó nem modellezhető kockázati tényezők stresszidőszakát azon 12 hónapos megfigyelési időszak azonosításával határozzák meg, amely maximalizálja a következő képlettel kapott értéket:

$$\sum_{j \in i} RSS^{j}$$

ahol:

– *i* a tág kockázatitényező-kategória,

– *j* azon nem modellezhető kockázati tényezők vagy nem modellezhető sztenderd kategóriák indexe, amelyek tekintetében az intézmény kiszámítja az *i* tág kockázatitényező-kategóriához tartozó stresszforgatókönyvi kockázati mértéket,

– RSS^{j} a *j* nem modellezhető kockázati tényezőre vagy nem modellezhető sztenderd kategóriára vonatkozó, a 16. cikkel összhangban kiszámított, kiigazított stresszforgatókönyvi kockázati mérték.

(2) Az (1) bekezdéstől eltérve az intézmények a tág kockázatitényező-kategóriába tartozó nem modellezhető kockázati tényezők stresszidőszakát meghatározhatják azon 12 hónapos megfigyelési időszak azonosításával, amely maximalizálja az 575/2013/EU rendelet 325bb. cikkének (1) bekezdése szerinti $PES^{RS,i}$ részleges várható többletveszteség mértékét. Ha az intézmények alkalmazzák ezt az eltérést, akkor bizonyítékot kell szolgáltatniuk arról, hogy az azonosított stresszidőszak pénzügyi stresszhelyzetet jelent a nem modellezhető kockázati tényezői tekintetében. Az intézmények figyelembe veszik, hogy portfóliójuk hogyan van kitéve a tág kockázatitényező-kategóriába tartozó nem modellezhető kockázati tényezőknek.

(3) A stresszidőszak azonosítása céljából az intézmények egy olyan, legkésőbb 2007. január 1-jén kezdődő megfigyelési időszakot használnak, amely megfelel az illetékes hatóságok számára.

(4) Az intézmények legalább negyedévente felülvizsgálják az azonosított stresszidőszakot.

13. cikk

A veszteségek kiszámítása

(1) Az intézmények az egy vagy több nem modellezhető kockázati tényezőre alkalmazott jövőbeli sokkforgatókönyvnek megfelelő veszteséget az azon pozícióportfólión keletkező veszteségként számítják ki, amelyre vonatkozóan a piaci kockázathoz kapcsolódó szavatolótőke-követelményt az 575/2013/EU rendelet harmadik része IV. címének 1b. fejezetében meghatározott alternatív belső modellen alapuló módszerrel számítják ki, és amely veszteség akkor következik be, ha az adott nem modellezhető kockázati tényezőre vagy az adott sztenderd kategóriába tartozó nem modellezhető kockázati tényezőkre a jövőbeli sokkforgatókönyvet alkalmazzák, és az összes többi kockázati tényező változatlan marad.

(2) Az intézmények az egy vagy több nem modellezhető kockázati tényezőre alkalmazott jövőbeli sokkforgatókönyvnek megfelelő veszteséget a kockázatmérési modellben alkalmazott árazási módszerek alkalmazásával számítják ki.

(3) A (2) bekezdéstől eltérve, ha az intézmények az (1) bekezdésben említett portfólióban szereplő egyes pénzügyi instrumentumok vagy tőzsdei áruk tekintetében az egy vagy több nem modellezhető kockázati tényezőre alkalmazott jövőbeli sokkforgatókönyvnek megfelelő veszteséget nem tudják kiszámítani árazási módszereik alkalmazásával, akkor a következő lépéseket alkalmazzák a következő sorrendben:

a) azonosítják az említett pénzügyi instrumentumokat vagy tőzsdei árukat és az árazási számítás sikertelenségének okát;

b) olyan, érzékenységen alapuló árazási módszereket alkalmaznak, amelyek legalább a lényeges elsőfokú és a lényeges másodfokú közelítő Taylor-sorok feltételeit tartalmazzák, hogy tükrözzék az említett pénzügyi instrumentumok vagy tőzsdei áruk árának a nem modellezhető kockázati tényezők változásai miatti változását ebben a jövőbeli sokkforgatókönyvben.

(4) A (2) bekezdéstől eltérve az intézmények – kizárólag a stresszidőszak 12. cikk (1) bekezdése szerinti meghatározása céljából – az egy vagy több nem modellezhető kockázati tényezőre alkalmazott jövőbeli sokkforgatókönyvnek megfelelő veszteséget kiszámíthatják érzékenységen alapuló árazási módszerek alkalmazásával. Az intézmények bizonyítják, hogy az érzékenységen alapuló árazási módszerek által figyelmen kívül hagyott árváltozások nem módosítják az intézmény által azonosított stresszidőszakot.

2. FEJEZET

A SZÉLSŐSÉGES JÖVŐBELI SOKKRA VONATKOZÓ SZABÁLYOZÓI FORGATÓKÖNYV

14. cikk

A szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó szabályozói forgatókönyv meghatározása

(1) Az 575/2013/EU rendelet 325bk. cikke (3) bekezdésének b) pontjában említett, szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó szabályozói forgatókönyv az a sokk, amelynél a nem modellezhető kockázati tényező változása maximális veszteséget eredményezhet, ha ez a maximális veszteség véges.

(2) Ha az (1) bekezdésben említett maximális veszteség nem véges, akkor az intézmények a szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó szabályozói forgatókönyv meghatározásához a következő lépéseket alkalmazzák a következő sorrendben:

a) a rendelkezésre álló kvalitatív és kvantitatív információkat használó szakértői módszer alkalmazásával azonosítják a nem modellezhető kockázati tényező értékváltozásából eredő azon veszteséget, amelyet 99,95 %-os bizonyossággal nem fognak túllépni egy olyan jövőbeli pénzügyi stresszidőszak 10 munkanapos időtávjában, amely egyenértékű a nem modellezhető kockázati tényező tekintetében azonosított stresszidőszakkal. Ennek során az intézmények figyelembe veszik azt a ferdeséget és csúcsosságot, amely pénzügyi stresszidőszakban a nem modellezhető kockázati tényező hozamait jellemezheti, és megindokolják a veszteség azonosítása érdekében figyelembe vett eloszlási vagy statisztikai feltételezéseket;

b) az a) pont szerint kapott veszteséget megszorozzák a $\sqrt{\frac{LH_{\text{adj}}}{10}}$ értékével;

ahol:

– $LH_{adj} = \max(20, LH)$ és ahol LH a nem modellezhető kockázati tényező vagy a nem modellezhető sztenderd kategórián belüli kockázati tényezők likviditási horizontja az 575/2013/EU rendelet 325bd. cikke szerint;

c) a szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó szabályozói forgatókönyvet az a) és b) pontból eredő veszteséghez vezető sokként azonosítják.

(3) Ha az intézmények az 575/2013/EU rendelet 325bk. cikke (3) bekezdésének c) pontjában említettek szerint több nem modellezhető kockázati tényezőre vonatkozóan egyetlen stresszforgatókönyvi kockázati mértéket számítanak ki, az említett rendelet 325bk. cikke (3) bekezdésének b) pontjában említett, szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó szabályozói forgatókönyv az a forgatókönyv, amelynél a nem modellezhető kockázati tényezők változása maximális veszteséget eredményezhet.

(4) A (3) bekezdéstől eltérve, ha az intézmények az 575/2013/EU rendelet 325bk. cikke (3) bekezdésének c) pontjában említettek szerint több nem modellezhető kockázati tényezőre vonatkozóan egyetlen stresszforgatókönyvi kockázati mértéket számítanak ki, és az e cikk (3) bekezdésében említett maximális veszteség nem véges, akkor az intézmények a szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó szabályozói forgatókönyv meghatározásához a következő lépéseket alkalmazzák a következő sorrendben:

a) a rendelkezésre álló kvalitatív és kvantitatív információkat használó szakértői módszer alkalmazásával azonosítják a nem modellezhető kockázati tényezők értékváltozásából eredő azon veszteséget, amelyet 99,95 %-os bizonyossággal nem fognak túllépni egy olyan jövőbeli pénzügyi stresszidőszak 10 munkanapos időtávjában, amely egyenértékű a nem modellezhető kockázati tényezők stresszidőszakával. Ennek során az intézmények figyelembe veszik azt a ferdeséget és csúcsosságot, amely pénzügyi stresszidőszakban a nem modellezhető kockázati tényezők hozamait jellemezheti, és megindokolják a veszteség azonosítása érdekében figyelembe vett eloszlási vagy statisztikai feltételezéseket;

b) az a) pont szerint kapott veszteséget megszorozzák a $\sqrt{\frac{LH_{\text{adj}}}{10}}$ értékével;

ahol:

– $LH_{\text{adj}} = \max(20, LH)$ és ahol *LH* a nem modellezhető kockázati tényezők likviditási horizontja az 575/2013/EU rendelet 325bd. cikke szerint;

c) a szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó szabályozói forgatókönyvet az a) és b) pontból eredő veszteséghez vezető forgatókönyvként azonosítják.

3. FEJEZET

KÖRÜLMÉNYEK, AMELYEK FENNÁLLÁSA ESETÉN AZ INTÉZMÉNYEK TÖBB NEM MODELLEZHETŐ KOCKÁZATI TÉNYEZŐRE VONATKOZÓAN EGYETLEN STRESSZFORGATÓKÖNYVI KOCKÁZATI MÉRTÉKET SZÁMÍTHATNAK KI

15. cikk

Az egynél több nem modellezhető kockázati tényezőre vonatkozó egyetlen közös stresszforgatókönyvi kockázati mérték kiszámításának körülményei

Azok a körülmények, amelyek fennállása esetén az intézmények az 575/2013/EU rendelet 325bk. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerint több nem modellezhető kockázati tényezőre vonatkozóan egyetlen stresszforgatókönyvi kockázati mértéket számíthatnak ki, a következők:

a) a kockázati tényezők ugyanabba, az (EU) 2022/2060 felhatalmazáson alapuló rendelet 5. cikkének (2) bekezdésében említett sztenderd kategóriába tartoznak;

b) az intézmények e kockázati tényezők modellezhetőségét azon sztenderd kategória modellezhetőségének meghatározásával értékelték, amelybe azok tartoznak, az (EU) 2022/2060 felhatalmazáson alapuló rendelet 4. cikkének (1) bekezdésével összhangban.

4. FEJEZET

A STRESSZFORGATÓKÖNYVI KOCKÁZATI MÉRTÉKEK ÖSSZESÍTÉSE

16. cikk

A stresszforgatókönyvi kockázati mértékek összesítése

(1) A stresszforgatókönyvi kockázati mértékeknek az 575/2013/EU rendelet 325bk. cikke (3) bekezdésének d) pontjában említett összesítése céljából az intézmények az általuk kiszámított minden egyes stresszforgatókönyvi kockázati mértékre vonatkozóan a következők szerint meghatározzák a megfelelő, kiigazított stresszforgatókönyvi kockázati mértéket:

a) ha az intézmények egyetlen kockázati tényezőre vonatkozóan, a 3. cikk szerinti lépcsős módszerrel határozták meg a szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyvet, akkor a megfelelő, kiigazított stresszforgatókönyvi kockázati mértéket a következő képlettel kell kiszámítani:

$$RSS = \max\left(0; \sqrt{\frac{LH_{\text{adj}}}{10}} \times SS \times \kappa\right)$$

ahol:

– *RSS* a nem modellezhető kockázati tényezőre vonatkozó, kiigazított stresszforgatókönyvi kockázati mérték,

– *SS* a nem modellezhető kockázati tényezőre vonatkozó stresszforgatókönyvi kockázati mérték,

– $LH_{adj} = \max(20, LH)$ és ahol *LH* a nem modellezhető kockázati tényező likviditási horizontja az 575/2013/EU rendelet 325bd. cikkének (1) bekezdése szerint,

– κ a nem modellezhető kockázati tényező 17. cikk szerint kiszámított nemlinearitási együtthatója;

b) ha az intézmények több kockázati tényezőre vonatkozóan egyetlen stresszforgatókönyvi kockázati mértéket határoztak meg egy szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyvnek a 6. cikk szerinti lépcsős módszerrel történő meghatározásával egy olyan nem modellezhető sztenderd kategória tekintetében, amelybe az említett kockázati tényezők tartoznak, akkor a megfelelő, kiigazított stresszforgatókönyvi kockázati mértéket a következő képlettel kell kiszámítani:

$$RSS = \max\left(0; \sqrt{\frac{LH_{adj}}{10}} \times SS \times \kappa\right)$$

ahol:

– *RSS* a nem modellezhető sztenderd kategóriára vonatkozó, kiigazított stresszforgatókönyvi kockázati mérték,

– *SS* a nem modellezhető sztenderd kategóriára vonatkozó stresszforgatókönyvi kockázati mérték,

– $LH_{adj} = \max(20, LH)$ és ahol *LH* a nem modellezhető sztenderd kategórián belüli kockázati tényezők likviditási horizontja az 575/2013/EU rendelet 325bd. cikkének (1) bekezdése szerint,

– κ a nem modellezhető sztenderd kategória 18. cikk szerint kiszámított nemlinearitási együtthatója;

c) ha az intézmények egyetlen kockázati tényezőre vonatkozóan, a 2. cikk szerinti közvetlen módszerrel határozták meg a szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyvet, akkor a megfelelő, kiigazított stresszforgatókönyvi kockázati mértéket a következő képlettel kell kiszámítani:

$$RSS = \max\left(0; \sqrt{\frac{LH_{adj}}{10}} \times SS \times UCF\right)$$

ahol:

– *RSS* a nem modellezhető kockázati tényezőre vonatkozó, kiigazított stresszforgatókönyvi kockázati mérték,

– *SS* a nem modellezhető kockázati tényezőre vonatkozó stresszforgatókönyvi kockázati mérték,

– $LH_{adj} = \max(20, LH)$ és ahol *LH* a nem modellezhető kockázati tényező likviditási horizontja az 575/2013/EU rendelet 325bd. cikkének (1) bekezdése szerint,

– *UCF* a 20. cikkel összhangban kiszámítandó bizonytalansági kompenzációs tényező;

d) ha az intézmények több kockázati tényezőre vonatkozóan egyetlen stresszforgatókönyvi kockázati mértéket határoztak meg egy szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyvnek az 5. cikk szerinti közvetlen módszerrel történő meghatározásával egy olyan nem modellezhető kategória tekintetében, amelybe az említett kockázati tényezők tartoznak, akkor a megfelelő, kiigazított stresszforgatókönyvi kockázati mértéket a következő képlettel kell kiszámítani:

$$RSS = \max\left(0; \sqrt{\frac{LH_{adj}}{10}} \times SS \times UCF\right)$$

ahol:

– *RSS* a nem modellezhető sztenderd kategóriára vonatkozó, kiigazított stresszforgatókönyvi kockázati mérték,

– *SS* a nem modellezhető sztenderd kategóriára vonatkozó stresszforgatókönyvi kockázati mérték,

– $LH_{adj} = \max(20, LH)$ és ahol *LH* a nem modellezhető kategórián belüli kockázati tényezők likviditási horizontja az 575/2013/EU rendelet 325bd. cikkének (1) bekezdése szerint,

– *UCF* a 20. cikkel összhangban kiszámítandó bizonytalansági kompenzációs tényező;

e) ha az intézmények a stresszforgatókönyvi kockázati mértéket a szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó szabályozói forgatókönyv 14. cikk szerinti meghatározásával határozzák meg, akkor a megfelelő, kiigazított stresszforgatókönyvi kockázati mértéket a következő képlettel kell kiszámítani:

$$RSS = \max(0; SS)$$

ahol:

– *RSS* a kiigazított stresszforgatókönyvi kockázati mérték,

– *SS* a stresszforgatókönyvi kockázati mérték.

(2) Az intézmények a stresszforgatókönyvi kockázati mértékeket a következő képlettel összesítik:

$$\sqrt{\sum_{k \in ICSR} (RSS^k)^2} + \sqrt{\sum_{l \in EIR} (RSS^l)^2} + \sqrt{(\rho \times \sum_{j \in OR} RSS^j)^2 + (1-\rho^2) \times \sum_{j \in OR} (RSS^j)^2}$$

ahol:

– *ICSR* azon nem modellezhető kockázati tényezők vagy nem modellezhető sztenderd kategóriák csoportja, amelyek esetében az intézmények olyan stresszforgatókönyvi kockázati mértéket határoztak meg, amely a (3) bekezdéssel összhangban kizárólag idioszinkratikus hitelfelár-kockázatot tükrözőként van besorolva,

– *k* a *ICSR* csoportba tartozó nem modellezhető kockázati tényezők vagy nem modellezhető sztenderd kategóriák indexe,

– *EIR* azon nem modellezhető kockázati tényezők vagy nem modellezhető sztenderd kategóriák csoportja, amelyek esetében az intézmények olyan stresszforgatókönyvi kockázati mértéket határoznak meg, amely a (4) bekezdéssel összhangban kizárólag idioszinkratikus részvénykockázatot tükrözőként van besorolva,

– *l* a *EIR* csoportba tartozó nem modellezhető kockázati tényezők vagy nem modellezhető sztenderd kategóriák indexe,

– *OR* azon nem modellezhető kockázati tényező vagy nem modellezhető sztenderd kategória, amely esetében az intézmények olyan stresszforgatókönyvi kockázati mértéket határoznak meg, amely nincs besorolva sem a (3) bekezdéssel összhangban kizárólag idioszinkratikus hitelfelár-kockázatot tükrözőként, sem a (4) bekezdéssel összhangban kizárólag idioszinkratikus részvénykockázatot tükrözőként,

– *j* a *OR* csoportba tartozó nem modellezhető kockázati tényezők vagy nem modellezhető sztenderd kategóriák indexe,

– RSS^k, RSS^l ,RSS^j a *k*,*l*, *j* nem modellezhető kockázati tényezőkre vagy nem modellezhető sztenderd kategóriákra vonatkozó, az (1) bekezdéssel összhangban kiszámított, kiigazított stresszforgatókönyvi kockázati mértékek, értelemszerűen,

– $\rho = 0,6$.

(3) Az intézmények által kizárólag idioszinkratikus hitelfelár-kockázatot tükrözőként besorolt nem modellezhető kockázati tényezőknek teljesíteniük kell az összes alábbi feltételt:

a) a kockázati tényező a jellegéből adódóan kizárólag idioszinkratikus hitelfelár-kockázatot tükröz;

b) a kockázati tényező értékét nem befolyásolják szisztematikus kockázati komponensek;

c) a kockázati tényezők közötti korreláció elhanyagolható;

d) az intézmények elvégzik és dokumentálják a c) pontban meghatározott feltétel ellenőrzéséhez használt statisztikai próbákat.

(4) Az intézmények által kizárólag idioszinkratikus részvénykockázatot tükrözőként besorolt nem modellezhető kockázati tényezőknek teljesíteniük kell az összes alábbi feltételt:

a) a kockázati tényező a jellegéből kifolyólag kizárólag idioszinkratikus részvénykockázatot tükröz;

b) a kockázati tényező értékét nem befolyásolják szisztematikus kockázati komponensek;

c) a kockázati tényezők közötti korreláció elhanyagolható;

d) az intézmények elvégzik és dokumentálják a c) pontban meghatározott feltétel ellenőrzéséhez használt statisztikai próbákat.

17. cikk

Nemlinearitási együttható egyetlen kockázati tényező esetében

Ha az intézmények a nemlinearitási együtthatóval leírni kívánt stresszforgatókönyvi kockázati mértéket egyetlen kockázati tényezőre határozták meg, akkor a vonatkozó nemlinearitási együtthatót a következőképpen kell meghatározni:

a) ha a nem modellezhető kockázati tényezőre alkalmazandó, szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyv nem esik egybe sem a 3. cikk (1) bekezdésének b) pontjával összhangban meghatározott lefelé kalibrált sokkal, sem a felfelé kalibrált sokkal, akkor az intézmények e nem modellezhető kockázati tényező tekintetében $\kappa = 1$ értéket határoznak meg;

b) ha a nem modellezhető kockázati tényezőre alkalmazandó, szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyv egybeesik a 3. cikk (1) bekezdésének b) pontjával összhangban meghatározott lefelé kalibrált sokkal, akkor az intézmények a következő képlet szerint határozzák meg a nemlinearitási együtthatót:

$$\kappa = \min\left(\max\left[\kappa_{min};\ 1 + \frac{\text{loss}_{-1} - 2\times\text{loss}_0 + \text{loss}_{+1}}{2\times\text{loss}_0}\times(\phi - 1)\times 25\right];\ \kappa_{max}\right)$$

ahol:

– $\kappa_{min} = 0,9$,

– $\kappa_{max} = 5$,

– ϕ a nem modellezhető kockázati tényező 19. cikk szerint kiszámított oldalparaméter-becslése,

– loss_0 az a veszteség, amely akkor következik be, ha a 3. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerint meghatározott CS_{down} lefelé irányuló sokkot alkalmazzák a nem modellezhető kockázati tényezőre,

– loss_{-1} az a veszteség, amely akkor következik be, ha a nem modellezhető kockázati tényezőre $\frac{4}{5}\bullet CS_{\text{down}}$ lefelé irányuló sokkot alkalmaznak, ahol CS_{down} a 3. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerint meghatározott lefelé irányuló sokk,

– loss_{+1} az a veszteség, amely akkor következik be, ha a nem modellezhető kockázati tényezőre $\frac{6}{5}\bullet CS_{\text{down}}$ lefelé irányuló sokkot alkalmaznak, ahol CS_{down} a 3. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerint meghatározott lefelé irányuló sokk;

c) ha a nem modellezhető kockázati tényezőre alkalmazandó, szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyv egybeesik a 3. cikk (1) bekezdésének b) pontjával összhangban meghatározott felfelé kalibrált sokkal, akkor az intézmények a következő képlet szerint határozzák meg a nemlinearitási együtthatót:

$$\kappa = \min\left(\max\left[\kappa_{min};\ 1 + \frac{\text{loss}_{-1} - 2\times\text{loss}_0 + \text{loss}_{+1}}{2\times\text{loss}_0}\times(\phi - 1)\times 25\right];\ \kappa_{max}\right)$$

ahol:

– $\kappa_{min} = 0,9$,

– $\kappa_{max} = 5$,

– ϕ a nem modellezhető kockázati tényező 19. cikk szerint kiszámított oldalparaméter-becslése,

– loss_0 az a veszteség, amely akkor következik be, ha a 3. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerint meghatározott CS_{up} felfelé irányuló sokkot alkalmazzák a nem modellezhető kockázati tényezőre,

– loss_{-1} az a veszteség, amely akkor következik be, ha a nem modellezhető kockázati tényezőre $\frac{4}{5} \times CS_{\text{up}}$ felfelé irányuló sokkot alkalmaznak, ahol CS_{up} a 3. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerint meghatározott felfelé irányuló sokk,

– loss_{+1} az a veszteség, amely akkor következik be, ha a nem modellezhető kockázati tényezőre $\frac{6}{5} \times CS_{\text{up}}$ felfelé irányuló sokkot alkalmaznak, ahol CS_{up} a 3. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerint meghatározott felfelé irányuló sokk.

18. cikk

Nemlinearitási együttható kategória esetében

Ha az intézmények a nemlinearitási együtthatóval leírni kívánt stresszforgatókönyvi kockázati mértéket nem modellezhető sztenderd kategóriára határozták meg, akkor a nemlinearitási együtthatót a következőképpen kell meghatározni:

a) ha a szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyv nem felel meg a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontjával összhangban azonosított forgatókönyvnek, és a 6. cikk (1) bekezdésének c) pontjában említett β paraméter értéke 1, akkor az intézmények az adott nem modellezhető kategória tekintetében $\kappa = 1$ értéket határoznak meg a nemlinearitási együtthatóra;

b) ha a szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyv egy olyan forgatókönyv, amelyben a nem modellezhető kategórián belüli minden egyes kockázati tényezőre a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontjával összhangban meghatározott megfelelő lefelé irányuló sokkot alkalmazzák, akkor az intézmények a következő képlet szerint határozzák meg a nemlinearitási együtthatót:

$$\kappa = \min\left(\max\left[\kappa_{min};\ 1 + \ \frac{\text{loss}_{-1} - 2\times\text{loss}_0 + \text{loss}_{+1}}{2\times\text{loss}_0} \times (\phi_{\text{median}} - 1) \times 25\right];\ \kappa_{max}\right)$$

ahol:

– $\kappa_{min} = 0,9$,

– $\kappa_{max} = 5$,

– ϕ_{median} a kategórián belüli kockázati tényezők 19. cikk szerint kiszámított oldalparaméter-becsléseinek mediánja,

– loss_0 az a veszteség, amely akkor következik be, ha a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerint meghatározott megfelelő lefelé irányuló sokkot alkalmazzák a nem modellezhető kategória minden egyes kockázati tényezőjére,

– loss_{-1} az a veszteség, amely akkor következik be, ha a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerint meghatározott megfelelő lefelé irányuló sokk és $\frac{4}{5}$ szorzatát alkalmazzák a nem modellezhető kategória minden egyes kockázati tényezőjére,

– loss_{+1} az a veszteség, amely akkor következik be, ha a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerint meghatározott megfelelő lefelé irányuló sokk és $\frac{6}{5}$ szorzatát alkalmazzák a nem modellezhető kategória minden egyes kockázati tényezőjére;

c) ha a szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyv egy olyan forgatókönyv, amelyben a nem modellezhető kategórián belüli minden egyes kockázati tényezőre a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontjával összhangban meghatározott megfelelő felfelé irányuló sokkot alkalmazzák, akkor az intézmények a következő képlet szerint határozzák meg a nemlinearitási együtthatót:

$$\kappa = \min\left(\max\left[\kappa_{min};\ 1 + \ \frac{\text{loss}_{-1} - 2\times\text{loss}_0 + \text{loss}_{+1}}{2\times\text{loss}_0} \times (\phi_{\text{median}} - 1) \times 25\right];\ \kappa_{max}\right)$$

ahol:

– $\kappa_{min} = 0,9$,

– $\kappa_{max} = 5$,

– ϕ_{median} a kategórián belüli kockázati tényezők 19. cikk szerint kiszámított oldalparaméter-becsléseinek mediánja,

– loss_0 az a veszteség, amely akkor következik be, ha a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerint meghatározott megfelelő felfelé irányuló sokkot alkalmazzák a nem modellezhető kategória minden egyes kockázati tényezőjére,

– loss_{-1} az a veszteség, amely akkor következik be, ha a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerint meghatározott megfelelő felfelé irányuló sokk és $\frac{4}{5}$ szorzatát alkalmazzák a nem modellezhető kategória minden egyes kockázati tényezőjére,

– loss_{+1} az a veszteség, amely akkor következik be, ha a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerint meghatározott megfelelő felfelé irányuló sokk és $\frac{6}{5}$ szorzatát alkalmazzák a nem modellezhető kategória minden egyes kockázati tényezőjére.

19. cikk

Az oldalparaméter-becslés kiszámítása

Az intézmények egy adott nem modellezhető kockázati tényező oldalparaméter-becslését a következőképpen számítják ki:

a) ha az intézmények a 8. cikkben meghatározott historikus módszert alkalmazták a nem modellezhető kockázati tényező lefelé és felfelé kalibrált sokkjának meghatározásához, és a szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyv a lefelé kalibrált sokk, akkor az oldalparaméter-becslést a következő képlettel számítják ki:

$$\phi = \frac{\frac{1}{\alpha \times N} \times \{\sum_{i=1}^{[\alpha \times N]} Ret_{(i)}{}^2 + (\alpha \times N - [\alpha \times N]) \times Ret_{([\alpha \times N]+1)}{}^2\}}{\{\widehat{\text{ES}}_{\text{Left}}(Ret)\}^2}$$

ahol:

– $\alpha = 2,5\%$,

– *Ret* a nem modellezhető kockázati tényező 10 munkanapos hozamidősora, amelyet a 8. cikk szerinti historikus módszerhez használtak,

– $Ret_{(i)}$ az i-edik legkisebb hozam az *Ret* idősorban,

– $[\alpha \times N]$ az $\alpha \times N$ egész számú része,

– $\widehat{\text{ES}}_{\text{Left}}(Ret)$ a *Ret* idősor baloldali várható többletveszteségének becslése a 11. cikk (1) bekezdése szerint kiszámítva;

b) ha az intézmények a 8. cikkben meghatározott historikus módszert alkalmazták a nem modellezhető kockázati tényező lefelé és felfelé kalibrált sokkjának meghatározásához, és a szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyv a felfelé kalibrált sokk, akkor az oldalparaméter-becslést a következő képlettel számítják ki:

$$\phi = \frac{\frac{1}{\alpha \times N} \times \{\sum_{i=1}^{[\alpha \times N]} (-Ret)_{(i)}{}^2 + (\alpha \times N - [\alpha \times N])(-Ret)_{([\alpha \times N]+1)}{}^2\}}{\{\widehat{\text{ES}}_{\text{Right}}(Ret)\}^2}$$

ahol:

– $\alpha = 2,5\%$,

– *Ret* a nem modellezhető kockázati tényező 10 munkanapos hozamidősora, amelyet a 8. cikk szerinti historikus módszerhez használtak,

– $-Ret_{(i)}$ az i-edik legkisebb hozam az $-Ret$ idősorban,

– $[\alpha \times N]$ az $\alpha \times N$ egész számú része,

– $\widehat{\text{ES}}_{\text{Right}}(Ret)$ a *Ret* idősor jobboldali várható többletveszteségének becslése a 11. cikk (2) bekezdése szerint kiszámítva;

c) az intézmények az összes többi esetben $\phi = 1{,}04$ értéket határoznak meg az oldalparaméter-becslésre.

20. cikk

A bizonytalansági kompenzációs tényező kiszámítása

(1) Ha az intézmények a bizonytalansági kompenzációs tényezővel leírni kívánt stresszforgatókönyvi kockázati mértéket egyetlen kockázati tényezőre határozták meg, akkor a bizonytalansági kompenzációs tényező a következővel egyenlő:

$$UCF = 0,95 + \frac{1}{\sqrt{N - 1,5}}$$

ahol:

– *N* a 2. cikk (1) bekezdése a) pontjának iii. alpontjában említett azon idősorban szereplő veszteségek száma, amelyből az említett cikkel összhangban meghatározták a nem modellezhető kockázati tényezőre alkalmazandó, szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyvet.

(2) Ha az intézmények a bizonytalansági kompenzációs tényezővel leírni kívánt stresszforgatókönyvi kockázati mértéket egy nem modellezhető sztenderd kategóriára határozták meg, akkor a bizonytalansági kompenzációs tényező a következővel egyenlő:

$$UCF = 0,95 + \frac{1}{\sqrt{N - 1,5}}$$

ahol:

– *N* az 5. cikk (1) bekezdése a) pontjának iv. alpontjában említett azon idősorban szereplő veszteségek száma, amelyből az említett cikkel összhangban meghatározták a nem modellezhető kategóriára alkalmazandó, szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyvet.

5. FEJEZET

MINŐSÉGI KÖVETELMÉNYEK

21. cikk

A kritériumok és módszerek dokumentálása

A szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó forgatókönyvek kidolgozása, a szélsőséges jövőbeli sokkra vonatkozó szabályozói forgatókönyv meghatározása és a stresszforgatókönyvi kockázati mértékek összesítése céljából az 575/2013/EU rendelet 325bi. cikke (1) bekezdésének e) pontjában említett belső szabályoknak elő kell írniuk minden olyan információ dokumentálását, amely annak bizonyításához szükséges, hogy érvényesülnek az e rendeletben megállapított alkalmazandó kritériumok és módszerek, adott esetben különösen a választási lehetőségek alkalmazására, a megtett feltételezésekre, a feltételekre, az eltérések alkalmazásához szükséges lépésekre és az indokolásokra vonatkozó kritériumok tekintetében.

6. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

22. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2023. október 20-án.

a Bizottság részéről
az elnök
Ursula VON DER LEYEN